

חולין דף ס"א

סימני עופות לא נתפרשו ממש
בתורה אלא מדברי סופרים

למדנו במשנה, שסימני העוף לא נאמרו
במפורש בתורה. שואלת הגמרא, והרי שנינו

בברייתא, נשר הזכר בטמאים, ודנין ממנו בבנין אב: מה נשר מיוחד
שאינ לו אצבע יתרה, וזפק, ואין קורקבנו נקלף, ודורס ואוכל טמא,
אף כל כיוצא בו טמא. אבל עוף שיש בו אחד מכל אלו - טהור, וכל שכן
שנים או שלשה או כולם, חוץ מעופות המפורשים בפרשה⁴⁰⁰. תורים
מנה הכתוב לטהרה, ומהן אתה דן בנין אב לכולן: שיש להן אצבע יתרה,
וזפק, וקורקבן נקלף, ואין דורסין ואוכלין, טהורין, אף כל כיוצא בהן
טהורין. הרי שיש לימוד על סימניהם מהתורה? אמר אביי, לא נתפרשו
הסימנים ממש בתורה, אלא מדברי סופרים⁴⁰¹.

מניין שאוכלים עוף טהור בסימן
טהרה אחד

שנה רבי חייא, עוף הבא בסימן אחד של
טהרה וכל שכן אם בא בשנים או שלשה,

טהור, לפי שאין דומה לנשר. נשר אין לו כלל סימני טהרה ועליו אמרה
תורה לא לאכול, משמע אם יש סימן אחד אכול. שואלת הגמרא, ומדוע
לא למדים מתורים שיצטרכו את ארבעתם יחד? עונה הגמרא, אם כן
לא היו צריכים לכתוב את כ"ד הטמאים שהרי אין להם את כל סימני
הטהרה. שואלת הגמרא, ונלמד מהם שאף שיש שלשה סימנים לא
אוכלים? עונה הגמרא, אם אפילו בשלש לא אוכלים למה כתבו עורב
הרי יש בו רק שני סימנים וודאי שלא כשר⁴⁰²? שואלת הגמרא, ונלמד
מעורב שאין לאכול כשיש רק שני סימני טהרה? עונה הגמרא, אם כן
פרס ועזניה למה כתבה התורה, אם בשתים לא אוכלים ודאי שבסימן
אחד לא אוכלים? ונלמד מפרס ועזניה? עונה הגמרא, אם כן למה נכתב
נשר, אם בעוף שיש בו רק סימן אחד אין לאכול ודאי שכשאינו שום סימן
לא כשר לאכילה? אלא נלמד מנשר שדווקא כשאינו שום סימן לא הותר

400 ו'אף' לא מרבה אלא מין נשר, שאין עוף טמא בעולם אלא כ"ד האמורין כאן, וכדתניא לקמן (דף סג:); 'לפיכך
מנה הכתוב בטמאים'; ובכ"ד אלו אמרו שי בכולם סימני טהרה, חוץ מן הנשר. רש"י.

401 אלא מדמנה תורין בטהורין, והני איתנהו בהו, ומנה נשר בטמאין ובארבעה סימנין הללו הן חלוקין - שמע
מינה הן הן סימני טהרה. רש"י.

402 עמוד ב'.

באכילה, אבל אם יש סימן אחד מותר באכילה⁴⁰³.

סימן אחד התפרש רק או בפרס או בעזניה
שואלת הגמרא, האם רק משום שהתורה כתבה נשר אין ללמוד מפרס ועזניה שלא

תכשיר בסימן אחד, הרי פרס ועזניה הם שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדין? עונה הגמרא, שקבלנו שאותו סימן שישנו בזה אינו בזה, ולכך אין זה 'שני כתובין הבאין כאחד'⁴⁰⁴. שואלת הגמרא, והרי התורה מונה עשרים וארבעה עופות טמאים, ולא יתכן שסימן שיש באחד אין באחרים. והתורה כותבת פעמיים בכל אחד שלא תאכל בסימן הזה, והם שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדין לשאר עופות הבאין לפניו. ולמה נשר הוצרך להתיר הרי אין לומדים מהם לאסור? עונה הגמרא, כך קיבלו, שיש עשרים וארבעה עופות טמאים, ונחלקים לארבעה קבוצות: עשרים מהם יש להם את אותם שלשה סימנים, עורב יש לו שני סימנים מהשלשה, פרס יש לו סימן אחד, ועזניה יש לה סימן אחד. וקיבלו שאו בפרס או שעזניה יש סימן ייחודי שאין בכולם. וכיון שכך, היינו אומרים שכל עוף שיש לו סימן אחד יהיה פסול⁴⁰⁵, לזה בא נשר ללמד שרק אם אין שום סימן טהרה פסול, אבל אם יש סימן אחד כשר, חוץ מכ"ד המנויים בפרשה.

שואלת הגמרא, אם כן מדוע כתבו תורים, הרי לא צריכים ללמוד מהם. ואין צריך ללמד על עצמם, שאפילו בסימן אחד טהור? אמר רב עוקבא בר חמא, ללמד שהם לבדן כשרים לקרבן, ולא עוף אחר.

403 אלא מזה שנכתב נשר לומר שלא לומדים מעזניה ושאר עופות הבאים בסימן אחד. רש"י.

404 ששניהם נצרכים: שאם כתוב פרס - הייתי אומר דווקא בסימן זה לא תאכל, אבל בסימן של עזניה אכול! לכ נצטרך עזניה. וכן להיפך. רש"י.

405 לאסור עוף הבא בסימן אחד באיזה מכל הסימנים הללו: שהרי לא ידעו איזהו הסימן שכתוב לבדו שנלמד ממנו. רש"י.